

JAKTEN PÅ SYDAFRIKAS NATURTILLGÅNGAR

PÅ RÄLS Krugerparken och Kapstaden är de uppenbara resmålen, men för den som vill finns mycket mer att upptäcka inom räckhåll.

Text & foto MATS ÖGREN WANGER

Varje helg under min uppväxt har jag åkt runt på skrotar och letat efter gamla tågagnar, berättar Brenda Vos under en rundtur vid bangården i Pretoria där orädda strutsar promenerar omkring bland renoveringsarbetarna.

Hon är dotter till Rohan Vos, som med stor entusiasm för mekanik och historia skapat det unika tåget Rovos rail. När vi senare går ombord på tåget får vi i stället en stråkkvartett som sällskap och varsitt champagneglas i handen. Ombord erbjuds livets goda samtidigt som färden går i lagom takt genom det omväxlande landskapet.

Resan från Johannesburg till Durban tar tre dagar och vi njuter av mat, dryck, servicen och skramlet från de gamla vagnarna. Rikedom och fattigdom passerar om vartannat utanför tågönstret. Chefen ombord, Daphne Mabala, har arbetat för Rovos i 20 år. Hennes historia är typisk för landet. När hon började arbeta var det en omöjlighet för en svart kvinna att få en ledande position. Det var otänkbart att hon skulle ge order till en vit man då.

–Förr hette det: En svart kvinna har ingenting att säga mig. Nu kan jag chefa över det här tåget med 20 vita anställda som alla lyssnar på mig. Tiderna har förändrats, säger Daphne, som har Sydafrikas förste demokratiska president, Nelson Mandela, som förebild för sitt ledarskap.

Målet är att servicen ska vara perfekt.

–Att ha gäster ombord på ett tåg är något helt annat än på ett hotell. Gästerna besöker dig – det blir mer personligt, säger hon.

Varje dag stannar tåget och passagerarna har möjlighet att göra utflykter. Första dagen är det en safari i Nambiti private game reserve. En ståtlig lejonhanne slår följe med oss längs turen, men stämningen i parken är sorgsen. Helikopterburna tjuvskyttnar har just mejat ner två utrotningsshotade vita noshörningar. Deras horn är värdefulla på den asiatiska marknaden.

–Det är obegripligt att man inte kan ha flygförbud över reservaten, säger Desmond Gouws som är chefsguide i parken.

Dag två väntar Ardmore ceramic art, en verkstad där man skapar exklusiva tyger och konstföremål av keramik. Även här påminns vi om landets svårigheter. Några av tygerna med slående vackert och enkelt mönster är skapade av signaturen Wonder-

”**Innehållsrik safari, vita stränder, trendigt stadsliv och vingårdar – här behöver man inte välja.**

boy. Budskapet i grafiken handlar om aids, den sjukdom som plågar många sydafrikaner och som även tog Wonderboys liv.

På eftermiddagen besöker vi de slagfält där den historiska kampen mellan boer, zuluer och briter utspelade sig. Bergen i Spionkopf böljar vackert och grönskande, men guiden Raymond Heron ger en livlig bild av de blodiga scenerna och de motsättningar som präglar landet än i dag.

Efter tåget följer bil, och en färd från Durban längs kusten genom KwaZulu Natal. Indiska oceanens vågor slickar de milsvida, kritvita ständerna. Här lever havssköldpaddorna. Trots stora faror återvänder de för att lägga sina ägg på samma strand där de själva en gång kläcktes. Rocktail beach camp är ett tropiskt vildmarksläger som drivs av ekoarrangören Wilderness safaris. Nattetid kan den som vill följa med ett forskarteam som kartlägger

sköldpaddorna. Har man tur så får man se ägg kläckas och minisköldpaddor tulta ner till vattnet. Man kan även snorkla i de närliggande korallreven där det finns såväl valar som hajar, delfiner och färgglada mindre havsvävare.

Från Rocktail är det inte långt till Phinda mountain lodge, som ägs av oljefamiljen Getty. Här startar dagen tidigt och småvägarna är fyllda av Afrikas vilda djur, som ännu inte dragit sig undan för att söka skydd undan solen i bushens skugga. En giraff står i mitt i vägen, några vårtsvin vägrar att flytta sig för vår jeep och en uppskrämd flodhäst plumsar hastigt ner i vattnet. Impalas, waterbucks och zebbor i alla riktningar. Guiden Edouard De Waal vill visa oss en flock lejon som har slagit sig ner vid vägkanten. Det är sex lejon på båda sidor av vägen och den öppna bilen är alltså omgiven av vilda lejon.

–Det här är vår bergsflock, säger Edouard och verkar inte ett dugg nervös.

När några intet ont anande vårtsvin kommer gående reser sig lejonen och intar jaktposition. De är muskulösa jaktmaskiner – och ändå så sårbara för oss människor. I dag finns omkring 25 000 vilda lejon kvar i hela Afrika.

Tre av dem vänder sig om och kastar sina gula blickar på oss. Det är unghonor, bara cirka två år gamla, men stora nog vid ett så här nära möte. Ett fjärde lejon passerar helt nära bilen, knappt två meter bort.

–Han kan definitivt se oss i detalj, men de är redan mätta, viskar Edouard.

Innehållsrik safari, vita stränder, trendigt stadsliv och vingårdar – här behöver man inte välja. Lägg till det en dramatisk historia. Slående är också sydafrikanernas arbete med att anpassa sig till en ny livssituation, och att få demokrati, jämlikhet och jämställdhet att fungera. Det har bara gått 20 år sedan det historiska valet – Sydafrika är en ung demokrati.

resor@svd.se

FOTO: DAVID LEFRANC

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

FAKTA

Mat och boende

St James Manor är ett historiskt hemman i en pittoresk badort vid False Bay utanför Kapstaden. Här kan man uppleva hur välbärgade stadsbor semestrade i slutet av 1800-talet. www.stjamesguesthouses.com

Vingården Andreas är från 1700-talet. Här kan man prova högklassiga viner, bland annat en prisbelönt shiraz, hos det trevliga svenska paret Jan och Anita Bokdal. Ligger i Wellington, Paarl, cirka 1,5 timmes körning från Kapstaden. www.andreas.co.za

Babylontoren är en lantlig vingård med 1600-talskänsla med fint boende och ett hyllat kök. Ligger i närheten av gourmetorten Franschoek. www.babylonstoren.com

Tswalu är en safarilodge i Kalahariöknen som ägs av familjen Oppenheimer. Har tagit hållbar lyx till en ny nivå och anläggningen är rättvisemärkt. www.tswalu.com

Kwandwe är en bra safarilodge i mellanprisklass i närheten av Port Elizabeth. Fantastiskt landskap med berg och många djur. www.kwandwe.com

Kariega river lodge är en safarilodge med kanot och flodfiske. Kan med fördel kombineras med badsemester på stränderna i Kenton-on-Sea, utanför Grahamstown. www.kariega.co.za

Bushmans Kloof är ett spa i Cederbergen med spännande grottmålningar och många aktiviteter. www.bushmanskloof.co.za

Resor

Resor Flyg med Swiss och South African Airways för cirka 9000 kr t/r. Även exempelvis KLM, Air France och SAS trafikerar sträckan.

Paketresor finns bland annat hos Trackers (skräddarsydda upplägg) och Temaresor (gruppresor) som nu även har vandring i Sydafrika i sitt utbud, för cirka 20 000 kr/13 dagar.

www.trackers.se
www.temaresor.se